

Kesyrotat sopivat lemmikeiksi lähes kenelle tahansa. Ne ovat seurallisia lemmikkejä ja niitä kannattaakin hankkia vähintään kaksi tai kolme samaa sukupuolta olevaa yksilöä. Vastoin yleistä harhaluuloa kaksi rottaa kesyynyy aivan yhtä helposti kuin yksikin ja lisäksi niillä on paljon seuraa toisistaan. Useampikaan rotta ei ole pahitteeksi, onhan kyse laumaeläimestä. Naaraat jäävät uroksia pienemmiksi ja ovat vanhemmitenkin vilkkaampia, urosten ollessa enemmän sylilöllyköitä vanhemmalla iällä. On itsestä kiinni kumpi sukupuoli miellyttää enemmän. Kesyrotat ovat älykkäitä ja niille voi opettaa erilaisia temppuja. Tiedekeskus Heurekassa kesyrottia on koulutettu pelaamaan koripalloa ja kesyrottanäyttelyissä järjestetään agilitykilpailuja, joissa rotat suorittavat erilaisia esteitä.

Kesyrotilla on useita väri- ja kuviomuunnoksia, näihin voi perehtyä tarkemmin Lemmikki- ja showkesyrotat ry:n nettisivuilla www.kesyrotat.fi, josta löytyy kesyrottien rotumäärittelmä. Yleisimmät turkkimuunnokset Suomessa ovat sileäkarvainen sekä kiharakarvainen eli rex.

MAJOITTAMINEN

Asunnoksi kesyrotille sopii parhaiten suuri jyrjäähäkki, jossa on pienet pinnavälit (1 cm). Varsinkin naaraille tämä on ihanteellinen vaihtoehto. Mitä isompi häkki, sen parempi rotan kannalta. Suosittuja häkkimalleja ovat esimerkiksi Midwestin Critter Nation Double, Savic Suite Royal, Ferplast Furet Tower ja Savic Zeno malliston häkit. Näistä kaksi ensinmainittua ovat kauttaaltaan metallia, jolloin rotilla ei ole mahdollisuutta nakertaa pohjalaatikkon reikiä ja tätä kautta karata häkistä. Häkki kannattaa sijoittaa vedottomaan paikkaan, pois suorasta auringonpaisteesta.

Kuivikkeena kesyrottien häkissä voi käyttää esimerkiksi paperipellettiä (Toalätt, Remiss, Paperloo), haapahaketta (Mörttiröpö) tai leppähaketta (Alspån). Havupuista tehtyjä pohjamateriaaleja (kutterinpuru, puupelletit) ei tule käyttää rotille. Pohjamateriaalin vaihdon yhteydessä häkki kannattaa pestä lämpimällä vedellä. Pesuaineena voi käyttää nestemäistä mäntysuopaa tai Fairyä, joka huuhdellaan huolellisesti pois. Vaikka kesyrotat ovat siistejä eläimiä, jotka puhdistavat itseään säännöllisesti ja usein, ne jostain syystä pissaaavat mielellään riippumattoihin, ja muihin häkin sisustuselementteihin, joten siivoukselta ei voi välttyä. Riippumatot ja muu kangasmateriaali vaihdetaan siivouksen yhteydessä, tarvittaessa useammin. Kesyrotat voi myös opettaa käyttämään erillistä vessa-astiaa, jolloin vessa siivotaan useammin ja muu häkki voidaan siivota harvemmin. Kokeilemalla löytyy sopiva häkin siivousväli ja mikä kuivikevaihtoehto on mieluisin.

Ruokakupit ja juomapullo kannattaa pestä vähintään kerran viikossa, tuoreruokakuppi päivittäin. Häkkiin kannattaa laittaa vähintään yksi pesäkoppi, isommalle laumalle useampikin. Tämän lisäksi voi häkkiin laittaa esimerkiksi riippumattoja, köysiä, tikapuita, erilaisia tasoja, tunneleita ja puisia viinipullotelineitä. Frettiputket ovat rottien mielestä mukavia ja lisäksi ne ovat riittävän isoja uroksillekin.

RUOKINTA

Kesyrotat ovat kaikkiruokaisia sekasyöjiä. Perusruokana rotalle voi tarjota rottapellettiä (Altromin, Versele Laga) tai hyvän laatuista siemensekoitusta, jossa ei ole paljon auringonkukan siemeniä tai pähkinöitä, nämä ovat isoissa määrin liian rasvaisia. Koirannappulaa voi laittaa kuivaruuan sekaan silloin tällöin, niin rotat saavat myös eläinproteiinia, jota kaikki pelletit ja siemensekoitukset eivät sisällä. Perusruokaa tulee olla tarjolla koko ajan. Ruokakupeiksi sopivat parhaiten keraamiset kupit. Kuivamuonan lisäksi tuoretta vettä pitää olla tarjolla koko ajan. Vesi on hyvä tarjota häkin pinoihin kiinnitettävästä juomapullosta. Perusruuan lisäksi rotalle voi tarjota myös muuta ruokaa päivittäin, esimerkiksi erilaisia puuroja, keitettyä makaroonia tai perunaa, leipää, maksalaatikkoa, keitettyä riisiä, pinaattilettuja, verilettuja, lihaisia pilttejä tms. Myös keitettyä kananmunaa, raejuustoa, luonnonjugurttia tai viiliä voi antaa. Kanamunan voi tarjoilla kuorineen päivineen. Myös koirille tarkoitettuja pakasteruokia voi antaa (Neu, Mush). Lisäksi rotille kannattaa antaa hedelmiä, vihanneksia ja marjoja. Kasvavassa iässä oleville rotille tuoreruokaa tulee tarjota päivittäin, ja määrää voi vähentää kun ikää tulee enemmän. Kesyrotat saattavat olla allergisia joillekin ruoka-aineille, jolloin kyseisten ruokien tarjoamista tulee välttää. Kovin suolaista, rasvaista, maustettua tai makeaa ruokaa ei tule antaa.

KÄSITTELY JA HOITO

Rottien kanssa tulisi seurustella päivittäin. Ne ovat todella sosiaalisia eläimiä, ja oppivat tunnistamaan oman perheen jäsenet. Useimmat rotat oppivat myös tunnistamaan oman nimensä. Kesyrotan ollessa vapaana

huoneistossa jaloittelemassa on rottaa syytä pitää silmällä, ettei se nakerra sähköjohtoja, kaiva kukkamultia ruukuista tai tee muuta kiellettyä. Rotat rakastavat seurustelua oman ihmisen kanssa, ja tykkäävät nököttää omistajan olkapäällä tai hihan sisällä. Rotat voi ottaa jaloittelemaan esimerkiksi sohvalle samalla kun itse katsoo televisiota, jolloin ne usein välillä piipahtavat ihmisen sylissä ja välillä taas juoksevat sohvatyynyn taakse piiloon. Kesyrota voi myös opettaa ylittämään erilaisia esteitä ja tulemaan luokse kutsuttaessa. Makupalat auttavat uusien asioiden opettamisessa. Myös naksutinkoulutusta voi kokeilla rottien kanssa.

Mikäli rotan kynnet ovat pitkät ja terävät, ne kannattaa leikata. Pienet jyräjän kynsisakset käyvät, myös ihmisten kynsisaksia tai kynsileikkureita voi käyttää. Kynnestä leikataan vain kärki, ettei kynnen sisällä oleva verisuoni vaurioidu (rotan kynnet ovat vaaleat, joten kynnen sisällä olevan verisuonen näkee hyvässä valossa). Jos rotta on likainen, se kannattaa pestä eläimille tarkoitettulla shampooilla. Rottaa pestessä pitää varoa, ettei pesuainetta mene silmiin tai korviin. Päättä ei kannata edes kastella, vaan rotta pestään hartioista alaspäin. Häntä kannattaa harjata myötäsuumuun eli ruumiista hännänpään suuntaan esimerkiksi vanhalla hammasharjalla tai pienellä sienellä. Liian lujaa hankausta tulee välttää. Pesun jälkeen häntä kannattaa rasvata jollain yleisrasvalla. Kesyrota käyttävät häntäänsä tasapainoilun lisäksi myös ruumiinlämmön säätelyyn, joten on tärkeää pitää häntä puhtaana. Pesun jälkeen rotta kuivataan hyvin pyyhkeellä, ettei se vilustu.

Jos rottalaumaan aikoo lisätä uusia jäseniä, kannattaa uuteen laumaan totuttaminen suorittaa ns. puolueettomalla maaperällä, eli paikassa, jossa lauman vanhat jäsenet eivät normaalisti oleile. Uusiin tulokkaisiin voi hieroa vanhojen rottien hajua, jotta ne hyväksyvät uuden toverin nopeammin. Mikäli rotalle tulee tappelu, pitää rotat erottaa välittömästi. Joskus vanhat rotat hyväksyvät uuden rotan melkein tuosta vaan, toisinaan totuttamista voi joutua yrittämään pari viikkoa. Myös urosten laumaan on mahdollista saada lisättyä uusia rottia, ja usein urokset ottavat helpomminkin uudet tulokkaat vastaan kuin naaraat. Poikaset on helpompi lisätä laumaan kuin isommat rotat. Aikuisten rottien toisiinsa totuttaminen ei välttämättä onnistu lainkaan.

LISÄÄNTYMINEN

Rottanaaras tulee kiimaan 4 - 5 päivän välein. Mikäli haluaa teettää rotallaan poikaset, kannattaa jo etukäteen miettiä mihin saa poikaset sijoitettua, niitä kun voi kerralla tulla yli kaksikymmentäkin. Myös sijoituskotina toimimista voi miettiä. Rottanaaraan kantoaika on 21 - 24 vuorokautta. Poikaset syntyvät karvattomina, kuuroina ja sokeina. Karvapeite alkaa kasvaa heti syntymän jälkeen, korvakäytävät avautuvat noin kolmen - neljän päivän ikäisellä poikasella. Silmät aukeavat noin 14 vuorokauden iässä. Pariviikkoisille poikasille kannattaa alkaa tarjota normaalin kuivamuonan lisäksi piltejä ja puuroja tms. pari kertaa päivässä, ja pikkuhiljaa ne oppivat syömään kaikkea mitä emokin syö. Uros- ja naaraspoikaset tulee erottaa toisistaan ennen viiden viikon ikää, jotta naaraat eivät tule kantavaksi liian nuorena. Uusiin koteihin poikaset ovat valmiita lähtemään viisivuotuisina, mikäli ne painavat vähintään 100 grammaa.

YLEISIMMÄT SAIRAUDET

Rotat ovat herkkiä hengitystieinfektioille. Oireita voi olla aivastelu, rohiseva hengitys, runsaasti punaista eritettä nenässä ja silmien ympärillä. Punainen erite ei ole verta, vaan rotan kyynelneesteessä on porfyriini -nimistä ainetta, joka värjää sen punaiseksi. Jos oireita ilmenee alkuun voi kokeilla kotihoitoa (höyryhengitys, koirien Nutriplus-geeli, haudutettu ja jäähdytetty kofeiiniton tee johon voi lisätä kiteistä hunajaa). Mikäli kotihoito ei tehoa, kannattaa eläinlääkäriltä hakea antibioottikuuri. Kuiva huoneilma voi myös vaikuttaa hengitysteihin, tarkista siis ilmankosteus (pitäisi olla 40-60%) ja hanki tarvittaessa ilmankostuttaja. Myös veto tai äkillinen lämpötilan muutos voi aiheuttaa rotan vilustumisen.

Kasvaimia esiintyy enemmän vanhemmilla rotilla kuin nuorilla, yleisin kasvain kesyroilla lienee naarailla esiintyvä nisäkasvain. Se on useimmiten hyvänlaatuinen, mutta saattaa kasvaa niin suureksi, että eläimen liikkuminen vaikeutuu tuntuvasti. Myös pahanlaatuisia kasvaimia voi kesyroillakin esiintyä. Iho-ongelmia, kuten rupia, aiheuttavat useimmiten ruokavalio tai loiset, esimerkiksi väiveet. Jos rotta kulkee pää vinossa, saattaa kyseessä olla sisäkorvan tulehdus. Tällöin rotta pitää viedä heti eläinlääkäriin, jolloin paranemisennuste on parempi. Jotkut rotat huojuttavat päätään, tämä on yleistä varsinkin punasilmäisillä muunnoksilla ja aiheutuu siitä, että rotta tarkentaa katsettaan. Tämä on normaalia. Mikäli epäilet rottasi olevan sairas, se kannattaa viedä eläinlääkäriin. Ennen lääkäriin vientiä voi vielä kysyä kasvattaja mielipitteen asiasta, mikäli ei ole varma onko rotta sairas vai onko kyseessä jotain muuta. Kasvattaja voi myös suositella eläinlääkäriä, jossa osataan hoitaa kesyrotia.